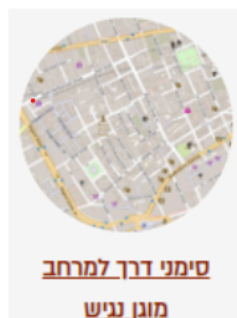
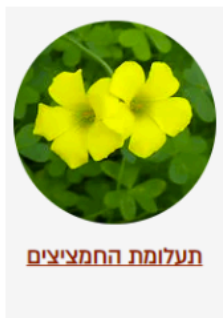

חידוש הפעילות של המרכז לקידום מדע אזרחי בבית הספר

שלום לכולם ולכולן,

בתקופה הקשה הזו כל הזדמנות לבשורות טובות ברוכה, ואנו שמחים לעדכן שהמאמצים הרבים להשיג מימון להמשך קיומו ופעילותו של מרכז TCSS נשאו פרי, והתקבלה תרומה נדיבה, שתתמוך בהמשך פעילות המרכז בשנתיים הקרובות! 🌸

עם קבלת המימון, ומאז פרוץ המלחמה, ניסינו לחשוב כיצד אנו כמרכז, יכולים להתגייס ולתמוך בבתי הספר, שבתקופה זו נדרשים לאתגרים רבים, וכיצד נוכל לסייע למורות שעמוסות כעת במיוחד, ולתלמידים המתמודדים עם קשיים שונים. לשם כך, יצרנו את "**טעימות מדע אזרחי**" - פרויקטים ממוקדים של מדע אזרחי המותאמים לתקופה הנוכחית, ואשר תורמים לפיתוח החוסן של התלמידות והתלמידים. טעימות אלו משמרות את המהות של מדע אזרחי, אך הן גרסאות קצרות, פשוטות ונגישות יותר של הפרויקטים ה'רגילים' שלנו. הפרויקטים נבנו כך שהמורים יוכלו להפעילם בעצמם, במחשבה שכך נוכל להגיע לקהלים רחבים יותר היכולים להיתרם מהם. כמובן, למי שמעוניינת בכך, אנו נציע הדרכה, ותמיכה בהפעלת הפרויקטים. **מפגש חשיפה והדרכה ראשון "לטעימות מדע אזרחי" יתקיים בזום, ביום שני, ה- 15.1.2024 בשעה 17:00-18:00**. פרטים נוספים ורישום למפגש [כאן](#). נודה לכם אם תעזרו לנו להפיץ את הטעימות הללו לכל מי שזה עשוי להתאים לו.ה בעת הזו.

בנוסף לטעימות, לשמחתנו, ישנם פרויקטים הממשיכים להתקיים במתכונתם המלאה. למשל, "**פרויקט השינה**" מתנהל זו השנה החמישית, ומהווה שותפות בין בתי ספר לבין החוקרים פרופ' תמר שוחט ופרופ' ערן טאובר מאוניברסיטת חיפה, בנושא של נוף השינה של נוער בישראל. כחלק מהפרויקט, תלמידים מנהלים יומן שינה בו הם מעידים על התנהגות השינה שלהם, ואז בוחנים שאלות מחקר העולות מתוך מסד הנתונים. הנתונים מצטברים מכלל התלמידים, שכוללים היום כבר אלפי תלמידים, ובכך מתקבלת תמונה מעניינת ורבת השלכות על דפוסים והרגלים של שינה בהקשר לאתגרי השנים האחרונות. תמר וערן מעודדים מפגשים בלתי אמצעיים עם תלמידים, ולאחרונה, נפגשו עם תלמידים משני בתי ספר: עירוני ד' בתל-אביב, וכרמל זבולון ביגור. הם שיתפו את התלמידים בנושאי המחקר, וענו לשאלות רבות שעלו מתוך סקרנותם של התלמידות והתלמידים.

תלמידים מבקרים במעבדת השעונים הביולוגיים של פרופ' טאובר באוניברסיטת חיפה (מימין), ופרופ' שוחט מסבירה אודות המודל הדו-תהליכי בסרטון שהופק לטובת הפרויקט

דוגמא נוספת של פרויקט "ותיק" שממשיך להתקיים במתכונתו המלאה הוא [פרויקט "סימני דרך למרחב נגיש"](#) שהחל את השנה האזרחית ביום פעילויות מיוחד במרכז למחוננים ומצטיינים בקרית אתא. תלמידים המשתתפים מתחילת השנה בקורס מדע אזרחי, תכננו והעבירו ליתר תלמידי השכבה הרצאה ופעילויות המדמות מצבים של אי ראייה (כגון חדר המדמה רחוב, הכנת סלט פירות, ולימוד כתב ברייל). דלית לן המובילה את הפרויקט במרכז TCSS, שוחחה עם התלמידים על מדע אזרחי ועל המחקר בהובלת ד"ר שגיא דליות (הטכניון), שמטרתו תכנון מסלולי הליכה נגישים לאנשים עם לקות-ראייה. בסיום היום, התלמידים הכירו את לילי גולדויין, מרצה ומתנדבת ב"נגישות ישראל צפון", ואת כלבת הנחייה שלה, אשר סיפרה להם על ההתמודדות עם מגבלות הראייה, על אתגרים שונים ועל חשיבות הנגשת המרחב לאנשים עם לקויות-ראייה. ד"ר טלי מירון, מנהלת בית הספר, רואה ביום הפעילות חוויה משמעותית ומלמדת, אשר תוביל לעבודת חקר הכוללת מיפוי של סביבת בית הספר וסביבת מרחבים מוגנים.

התנסות באי-ראיה בהליכה ברחוב (גישוש מישוש), בהכנת סלט פירות ובמשחקים שונים

בזירה המחקרית, אנו שמחים לעדכן על שני פרסומים חדשים, הקשורים במרכז. האחד הוא ["הגדלת ההון המדעי של תלמידים המתגוררים בפריפריה דרך השתתפותם במדע אזרחי – האם](#)

[היא עשויה אף לתרום לניידות החברתית שלהם?](#), שהתפרסם בכתב העת "אקולוגיה וסביבה". השני הוא פרסום גיליון מיוחד בכתב העת לחוקרי חינוך "Instructional Science", המוקדש כולו להשתתפות בתי ספר במדע אזרחי. אלו מכם המתעניינים בתיאוריה העומדת בבסיס הפעילות במרכז שלנו, ובאופן רחב יותר בהשתתפות בתי ספר במדע אזרחי, מוזמנים לעיין בגיליון, [כאן](#).

לאילו מכם המתעניינים בצדדים הטכניים של איסוף נתוני מדע אזרחי, רצינו לציין כי במהלך חודש דצמבר התקיימה סדנת מדע אזרחי, כחלק מהשתלמות מורים של האגודה הישראלית לאקולוגיה ומדעי הסביבה. בהשתלמות הוצגה **אפליקציית iNaturalist**, פלטפורמה המאפשרת ליחידים וקהילות לצלם ולדווח על מינים שונים בטבע. את הסדנה העבירה ד"ר יעלה גולומביק, מנהלת מחקר מדע אזרחי **במרכז הישראלי למדע אזרחי במוזיאון הטבע ע"ש שטיינהדרט**. חזון המרכז הוא קידום השתתפות הציבור בניטור ובחקר המגוון הביולוגי והסביבה לטובת המדע ושמירת הטבע בישראל. המרכז מספק תמיכה למיזמי מדע אזרחי קיימים וחדשים, פועל להנגשת נתונים ותוצאות מחקרים לציבור ולבעלי עניין, ומפתח מאגר מידע לריכוז, ניהול, ושיתוף נתוני מדע אזרחי על פי סטנדרטים בינלאומיים. ניתן לצפות בהקלטה של הסדנה וכן להתרשם מחומרי הדרכה, סרטונים ומדריכים שונים [כאן](#).

ולסיום, כבכל שנה, ספירת הציפורים השנתית מתקרבת ותערך במחצית השנייה של ינואר 2024, בין התאריכים 15-31. כולנו מוזמנים לצאת החוצה, לספור את כל הציפורים המזוהות במשך 10 דקות, ולדווח ישירות באמצעות אפליקציית eBird למאגר המידע העולמי. למורים ומורות המעוניינים ומעוניינות לשתף את הכיתה בפעילות ספירת הציפורים, ההנחיות [כאן](#). ישנה תמיכה רבה ביוזמות מסוג זה כולל קבוצת ווטסאפ ייעודית לאנשי חינוך (קישור הזמנה [כאן](#)), ומגוון משאבים **באתר הספירה** (כגון **מצגת הסבר**, **הנחיות הורדה ושימוש באפליקציה eBird**, **דף תמונות הציפורים**, הצעות **לפעילויות חינוכיות**, ועוד). קישור לזום המוקלט מפגישת ההדרכה על ספירת הציפורים שהתקיימה ב-1.1 [כאן](#).

צופית זכר צילום: אבי בלומן

שמחים ומתרגשים על ההזדמנות הנוספת שניתנה לנו להמשיך ולפעול יחד לקידום החינוך בישראל. מאחלים גם שנצליח לתרום את חלקנו במתן מענה לצרכי השעה בעת הזו 🙏

שלכם, צוות TCSS